

MENDI MARTXA ERDIGUNERA

Mendi martxa antolatu dute Euskal Herriko erdigunera, «zerbaiten erdigunera delako, euskal lurren erdigunea»

Mendi mar-
txa soil bat
b a i n o
g e h i a g o
izango da
Indepen-
dentistak sareko kideek, Irur-
tzungo Iratxo mendi taldeare-
kin eta Sakanako mendizaleekin
elkarlanean, biharko Euskal He-
rriako erdigunera antolatu dute-
na. Martxarekin, mendizaleta-
suna eta honek gordetzen
dituen balioak aldarrikatzeaz
gain, lurraldetasuna landu nahi
dute antolatzaileek. Euskal He-
rriaren erdigunea zapaldu eta
aldarrikapenez beteko dute, Es-
tatu espainolean Hispanitatea-
ren Eguna ospatu bezperan.

2011. urtean du jatorria bihar
egingo duten mendi martxak.
Behin 2004an Felix Isasak Eus-
kal Herriko erdigunea identifi-
katuta –Andia mendilerroan ko-
katzen da, Beriain mendi
tontorretik nahiko hurbil. Olibe-
sario sakonune edo sarioian,
1.236 metroko altueran–, bertara
martxak egiteari ekin zioten in-
guruko mendi taldeetako kide-
ek, baina 2011koan Independen-
tistak sareak martxara batzea
erabaki zuen. Haren ostean, ba-
lorazio batzar batean, mendi
martxa urtero errepikatzea
adostu zuten, mendi taldeek an-
tolatuta eta Independentistak
sarearen bultzada izango zuena.

Baina gauza bat eta bestea, ez
zuten lortu ondorengo urteetan
martxa errepikatzerik. Indepen-
dentistak Sareko kide Txutxi
Ariznabarretak azaldu du
2014ari begira hasi zirela gauzak
mugitzen; «baina berandu gen-
biltzan. Hala, erabaki genuen,
egiteagatik eta presaka baino,
hobe zela ez egitea». 2015erako
uztea adostu zuten, eta horre-
tan dihardute urte hasieratik.
«Lehenengo bilkura urte berria-
rekin batera egingo genuen, eta
bertan mendi martxaren data
adostu genuen. Maiatzetik au-
rrera maiztasun handiagoz bil-
du gara ekimena ganoraz pres-
tatzeke», adierazi du. Zentzu
horretan, antolakuntzaren pisu

handiena Iratxo mendi taldeko
kideek eta Sakanako mendizale-
ek hartu dutela azaldu du, eta
eurek ekimenak hedabideetan
oihartzuna izateko ardura hartu
zutela gaineratu du: «Mendi
martxaren kontuarekin ez ge-
nuen protagonismo handirik
hartzerik nahi, alegia, gure
mendi martxa bat bilakatzerik
nahi. Guk uste dugu gai hone-
tan bere pisua mendi munduan
dabiltzan eragileek izan behar
dutela, Euskal Herriaren erdigu-
nea mendigune batean kokatuta
baitago, paraje eder batean»,
azaldu du Ariznabarretak.

MENDIZALETASUNA ETA BALIOAK

Ekimenarekin, lurraldetasuna-
ren afera mahai gainean jartze-
az gain, mendizaletasuna ere
bultzatu nahi dutela azpimarra-
tu du Independentistak sareko
kideak: «Aldarrikatu nahi dugu
Euskal Herrian betidanik izan
dela ohitura mendi irteerak egi-
teko». Zentzu horretan, atzera
begira ariketa bat proposatzen
du Ariznabarretak, frankismoko
garaietara adibidez. Dioenez,
ikusi ahal da mendizaletasunak,
herrian sustraituta egoteaz
gain, bazuela loturarik eskubi-
deen aldarrikapenarekin, «bai
giza eskubideekin bai herri be-
zala ditugun eskubideekin». Eta
adibide bezala ikurrina de-
bekatuta zegoen garaietan egi-
ten ziren desobedientzia ekime-
nak ekarri ditu gogora, mendi
tontorretan ikurrinak jartzeare-
na kasu.

Bestalde, mendizaletasunak
dituen balioak goraipatu ditu
Ariznabarretak, jasagarritasuna
eta ekologia, horien artean:
«Gure lurraren zaintza, finean.
Erabat urbanoa den bizimoduan
sartuta gauden garaiotan men-
dian gaudenean jabetzen gara
lurraren garrantziaz eta lurrare-
kiko dugun harremanaz». Lur
horrek dakar, Ariznabarretaren
esanetan, lurraldetasunaren
zentzua; lurra, zerbait fisikoa
izateaz gain, karga historikoa
duen elementu bat ere badela-
ko, haren esanetan.

 JENDARTEA / Aimar Etxeberria Korta

Irurtzungo Iratxo mendi taldeak, Sakanako mendizaleek eta Independentista sareak antolatuta, Euskal Herriko erdigunera mendi martxa egingo dute bihar. «Lurraldetasunaren martxa» bilakatzea asmo duen ekimenak mendizaletasunak biltzen dituen balioak aldarrikatu nahi ditu.

Irurtzungo Iratxo mendi taldeko kideak eta Sakanako mendizaleak, Independentistak sareko kideekin batera, mendi martxaren aurkezpen ekitaldian.
Iñigo URIZ | ARGAKZI PRESS

Baina, zergatik egin martxa Euskal Herriaren erdigunera? Bada, erreferentzia garbi bat delako, Eñaut Landa Independentistak sareko kideak dioenez. Antza denez, bada munduan zehar erdiguneak identifikatzeko joera. «Bere garaian markatu zuten Europaren erdigunea, nahiz eta aldatzen joan behar izan duten herrialde berriak Europar Batasunera gehitzen joan ahal-
a», azaldu du Ariznabarretak.

Erdigunearen ideiarekin gogoe-
ta bat plazaratu du: «Erdigune
bat badago, zerbaiten erdigunea
dena. Baina, zerena? Ba, euskal
lurren erdigunea. Hortik ikus-
ten dugu lurraldetasuna lantze-
ko egun aproposa dela, eta nahi-
ko genuke urteen bilakaerarekin
mendi martxa arrunt bat izate-
tik euskal lurraldetasunaren
mendi martxa, lurraldetasuna-
ren egun moduko bat, izatera
pasatzea ekimena».

Hiru zutabe abiatuko dira
bihar Irañeta, Unanu eta Ollotik
1.236 metroko altueran kokatuta
dagoen helmugara. Ez da tonto-
rrik, beraz, ez eta eliteko mendi-
zalea izan beharrik ere Euskal
Herriko erdiguneraino iristeko.
Mendi martxa herritarra izatea
asmo dute antolatzaileek, bi or-
du inguruko bidea egitea edo-
norentzat lorgarria delakoan.
Landak azaldu du erdiguneko
mugarrian ekitaldi bat egiteko
asmoa dutela, mendizalaren ba-
ten eta Independentistak sareko
kideren baten hitz hartzeekin

osatuko dutena. Itzulera joane-ko bide beretik egingo dute, hiru zutabetan banatuta hori ere, atzera abiapunturaino. Ondoren, nahi dutenak eta apuntatu direnak –dagoeneko itxita dago horretarako aukera–, autoa hartu eta Irurtzunera bidean jarriko dira, bertan egingo baitute bazkaria.

Aipatu bezala, Euskal Herriko erdigunera bihar egingo duten martxa urteroko zita bihurtu nahi lukete antolatzaileek. Horretarako, martxa egin ostean

Euskal Herriko mendi tontorrak aldarrikapenen lekuko izan direla diote antolatzaileek, eta debekatua zegoen garaietan ikurrinaren erakusleio izan zirela azpimarratu dute

«Erabat urbanoa den bizimoduan sartuta gauden garaiotan, mendian gaudenean jabetzen gara lurraren garrantziaz eta lurrarekiko dugun harremanaz»

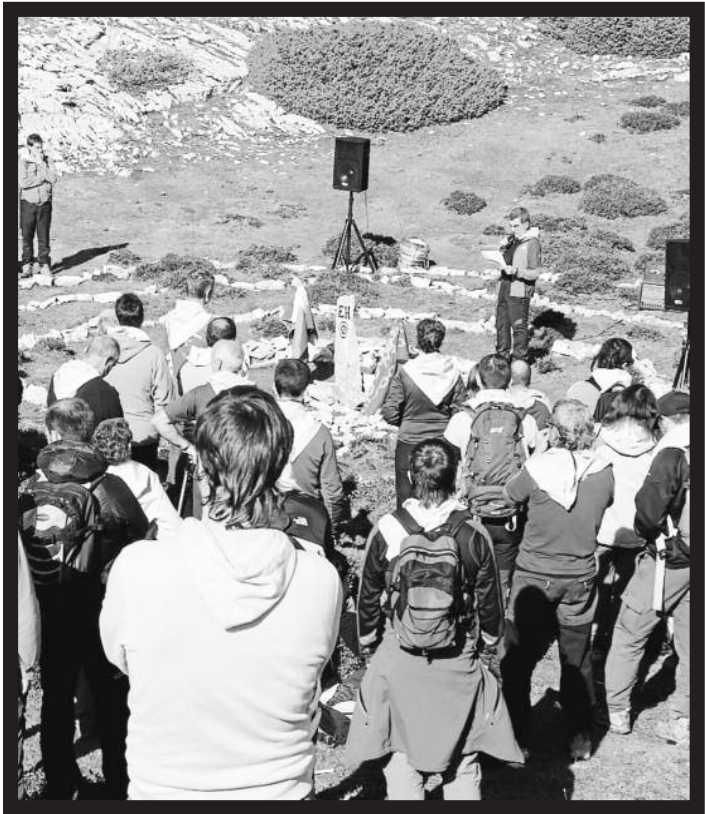

egingo duten balorazio batzurrean adostu beharko duten lehenengotariko kontu bat izango da datorren urteko ekimenaren data. Landaren hitzetan, garrantzitsua izango da urriko bigarren igandeko data hori mantentzea, Euskal Herriko mendi taldeek euren agendan txerta dezaten. Jakitun dira mendi taldeek urte hasierarekin batera osatzen dutela euren egutegia, horregatik, datorren urteko data zehaztu bezain pronto emango zaie horren berri Euskal Herriko mendi talde guztiei.

BORROKA IDEOLOGIKOAREN EREMUAN

Osterantzean, borroka ideologikoaren eremuan eragiten jarraitzen du Independentistak sareak, independentziaren gaia agenda politikoan txertatzen ahaleginduz. Azken denbora honetan Eskozia eta Kataluniako prozesuek jarri dute mahai gainean independentziaren gaia, eta ahalegindu dira aipatu prozesuen jarraipena egiten. Eskoziako kasuan, adibidez, liburu bat atera zuten –“Eskoziak Independentziara bidaia XXI. mendeko European”–, eta Kataluniari dagokionez begirale paperetik elkartasun eta konplizitate papera hartzeko saltoa egin dute, Diada egunetan presente egonez, adibidez.

Aldiz, bi prozesuetatik ahalegindu dira irakaspenak ateratzen, distantziak ematen duen aukera hori baliatu eta hango eta hemengo egoeren arteko kontrasteak egiten. Ateratzen duten ondorio nagusia da Eskoziako eta Kataluniako prozesu independentistek Euskal Herriko elikatu dutela, nahiz eta jakitun izan independentzia zailek ez dutela, oraingoz, hainbestearainoko indarrik erdietsi. Aurrera begirako erronka zein den, ordea, argi dute. XXI. mendeko independentismo bat erai-ki nahi dute, Euskal Herriak XXI. mendean dituen arazoei irtenbidea emateko. Independentzia praktiko batez mintzo dira, pertsonek egunerokotasunean dituzten arazoei erantzungo dien independentziaz. Horra sarearen jarduna marraztuko duen bidea.

2011n Euskal Herriko erdigunera egin zuten mendi martxaren irudi bat. GAUR8

EUSKAL HERRIKO ERDIGUNEA: ANDIA MENDILERROAN, BERIAIN TONTORRETIK HURBIL

1.236 metroko altueran, Andia mendilerroan, Beriain mendi tontorretik nahiko hurbil, «leku izugarri ederrean»; bertan kokatzen da Euskal Herriko erdigune geografikoa. Felix Isasak finkatu zuen puntua, 2004. urtean, Euskal Herria bere osotasunean hartuta burutu zuen azterketaren emaitza gisa. Olibesario sakonune edo sarioan kokatzen da; beraz, ez da mendi tontor bat. Eta eskerrak.

“Pyrenaica” aldizkarian idatzi zuen Isasak berak Euskal Herriko erdigune geografikoa finkatzeko egin zuen lanaren berri. Bertan adierazi zuen urte luzez Aralarreko mendilerroa hartzen zela Euskal Herriaren erdigunetzat, baina gaineratzen du uste oker baten aurrean ginela, aipatu mendilerroa erdigunetik ipar-mendebalderago baitago. Aurkikuntzaren berri eman aurretik, ordea, azaltzen du hainbat ibilaldi egin zituela bertara, «guztiaren erdigunean egote horrek sortzen duena sentitzeko». Ondoren, ingurukoek bultzatuta, aurkikuntzari dimentsio publikoa ematea erabaki zuela gaineratzen du. Era berean, hainbat mendi taldek, ikastolak eta bestelako eragileek garatutako jarduna dela-eta erdigunearen kokapenaren inguruko interesa handitu eta mendi martxa eta ibilaldi ezberdinen topalekua dela azpimarratzen du.

Egin zuen ikerketa lanari dagokionez, Euskal Herriaren azalera guztia kontuan hartu eta koordenatuen batez bestekoa atera zuela argitzen du. Modu horretan, erdigune geografikoak distantzia guztien batez bestekoa eta puntu guztien oreka jasotzen duela azaltzen du. 250 metroko erradio bateko errore-eremua dauka eginiko azterketak, baina horrek ez luke azterketaren emaitza aldatuko. Horrenbestez, nahiz eta erdigune geografikoa zehazteko orduan puntu konkretu bat ezin izan duen definitu, eginiko azterketaren emaitza balekotzat jo eta onartua den eremua da Andia mendilerroan kokatu dutena.